

Vereniging voor katholiek
en christelijk onderwijs

VOS ABB
versterkt en verdiept

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Ter attentie van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Postbus 20017

2500 EA Den Haag

Datum	30 mei 2026	telefoon	06-30617460
onderwerp	Plenaire behandeling wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs	e-mail	dbaars@verus.nl

Geachte leden van de commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Binnenkort wordt het wetsvoorstel Vrij en veilig onderwijs plenair door u behandeld. De gezamenlijke profielorganisaties vragen u om het wetsvoorstel kritisch tegemoet te treden en te kiezen voor een andere route dan die het wetsvoorstel wijst. Wij pleiten voor een pedagogische benadering van het vraagstuk van veiligheid op scholen.

Veiligheid vraagt om samenhang en visie

De gezamenlijke profielorganisaties ondersteunen van harte het uitgangspunt van het wetsvoorstel dat een veilig schoolklimaat noodzakelijk is voor leerlingen om zich te kunnen ontwikkelen en te kunnen leren en voor docenten om zich maximaal te kunnen inzetten voor kwalitatief hoogwaardig onderwijs. Maar van uitgebreidere registraties en meldplichten en gedetailleerde rapportages, waar het wetsvoorstel (onder meer) op inzet, verwachten wij weinig heil. Zij zouden een negatief effect kunnen hebben doordat de nadruk komt te liggen op registreren in plaats van het gesprek aangaan. Bovendien ademt het wetsvoorstel een stevig maakbaarheidsdenken: veel registreren en formele procedures zullen leiden tot veiligheid. Wij missen de onderbouwing dat dit inderdaad het resultaat zal zijn.

Graag verwijzen wij op deze plaats naar het essay van de VNG met als veelzeggende titel [De makke van meldpunten](#). Dit essay gaat weliswaar niet over het onderwijs, maar schetst wel scherp de schaduwkanten van een toenemende meldingscultuur. Wij plaatsen dus fundamentele kanttekeningen bij de voorgestelde artikelen waarin de aanvullende registratie-, meldings- en rapportageplichten zijn opgenomen, dan wel waarin daarnaar wordt verwezen.

Een veilig schoolklimaat is niet iets dat zich op papier laat regelen, maar heeft veel meer te maken met het bevorderen en onderhouden van een cultuur waarin heldere communicatie, transparantie, vertrouwen en voorleven van gewenst gedrag centraal staan. Een school die zich ziet als gemeenschap, waarin het levendige gesprek over normen en waarden regelmatig wordt gevoerd, creëert op die manier een veilig klimaat. Een veilige schoolomgeving gaat dan ook vanzelfsprekend verder dan alleen fysieke veiligheid. Het gaat om schoolcultuur, over sociale veiligheid. En zeker niet alleen over het monitoren, melden en registreren van veiligheid.

Pedagogisch perspectief als basis voor visie op veiligheid

Wij kunnen ons in dit verband ook vinden in wat de Raad van State opmerkt in zijn [advies](#) op pagina 4: *“Door de focus van het voorstel op administreren, monitoren, melden en controleren, kunnen de voorgestelde maatregelen bovendien averechtse effecten hebben. Doordat de nadruk komt te liggen op het voldoen aan de procedurevoorschriften bestaat het risico dat er minder ruimte, tijd en aandacht is voor het open gesprek. Juist dat open gesprek is voortdurend nodig voor een veilige schoolcultuur om ongewenst gedrag bespreekbaar te maken en houden, en de gedeelde normen en waarden zo nodig te (her)bevestigen.”*

Eveneens kunnen wij ons vinden in het rapport van de Onderwijsraad over [welzijn en onderwijs](#). Op pagina 5 stelt het adviesorgaan het volgende: *“De raad signaleert dat het onderwijs overvraagd wordt vanuit de individueel-diagnostische duiding van afnemend welzijn. De eigen bijdrage van onderwijs aan het welzijn van jongeren wordt zo onvoldoende erkend en benut. Door een breder perspectief te hanteren op afnemend welzijn, ontstaat ruimte om op andere, en meer onderwijsseigen, manieren bij te dragen aan welzijn.”*

De profielorganisaties pleiten dan ook voor een pedagogisch perspectief als basis voor de visie op veiligheid. We bedoelen daar hier mee dat de leraar in de rijke en complexe onderwijswerkelijkheid als professional zijn of haar ambacht uitoefent. De basis daarbij is de relatie tussen leerling en leraar. Vanuit die relatie fungeert de leraar als gids, ook als het gaat om veiligheid en het bespreken van ongewenst gedrag. De leraar dient daarbij ondersteund en gefaciliteerd te worden door de school en het bestuur.

Verlagen regeldruk

Wij twijfelen niet alleen aan de effectiviteit van de voorgestelde registratie-, meldings- en rapportageplichten, deze plichten dragen ook bij aan een verdere administratieve lastenverzwaring voor de school en/of het bevoegd gezag. Dit terwijl ook deze regering juist wil inzetten op het verlagen van regeldruk en administratie. Dat streven heeft onze volle steun. Het valt ons echter op dat nieuwe wetgeving toch vaak weer leidt tot forse administratieve lastenverzwaring, zonder dat onomstotelijk vaststaat dat daarmee het beoogde doel behaald wordt. Het voorliggende wetsvoorstel is hiervan een treffend voorbeeld. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor het recent door u behandelde wetsvoorstel Terugdringen schoolverzuim. Wij moedigen u dringend aan om daadwerkelijk werk te maken van het terugdringen van administratieve lasten en deze lasten slechts te verhogen wanneer vaststaat dat dit gaat helpen om een breed ervaren probleem op te lossen. Het wetsvoorstel Vrij en veilig onderwijs haalt deze toets niet.

Op kritiek van de Raad van State dat er voor een veilige schoolcultuur meer nodig is dan enkel een verscherpte meldings- en registratieplicht noemt de regering in het Nader rapport (op pagina 7) wel een brede aanpak met flankerende interventies. Daarnaast noemt de regering ook een bredere aanpak van seksuele intimidatie, waardoor het risico dat de Raad van State signaleert (een negatief effect op de schoolcultuur) gering zou zijn. De profielorganisaties missen een gestructureerde samenhang tussen al deze interventies en de waarborg dat deze interventies effectief zijn ten tijde van implementatie van dit wetsvoorstel.

Voorafgaand aan de invoering van de wet veiligheid op school bestond reeds de wens om een registratieplicht van incidenten in te voeren. In de brief aan de Kamer (TK 32.857, nr. 10) werd echter

gemeld dat met deze nieuwe wet (veiligheid op school) meer nadruk komt te liggen op *het voorkomen van pesten* in plaats van op *registratie achteraf*, waardoor het voorstel voor een registratieplicht van tafel ging. Er werd gevreesd dat een registratieplicht tot heel veel bureaucratie zou leiden. Die vrees is wat ons betreft nog altijd terecht.

Rol en positie klachtencommissie

Het min of meer bindend maken van de oordelen is bovendien onverstandig. Dat legt een buitengewoon zware en juridische druk op de klachtprocedure, omdat het heel veel vergt om alle relevante context - die op school bekend is en meeweegt - ook aan de klachtencommissie kenbaar te maken. Bovendien moet bedacht worden dat het belangrijke nadelen heeft als het schooltoptreden steeds op een juridische manier beoordeeld wordt, de klachtencommissie wordt dan een rechtbank. De pedagogische invalshoek, die school eigen is, moet bewaard blijven.

Afsluitend

De profielorganisaties zijn realistisch. Ook binnen een veilige schoolcultuur zullen incidenten helaas niet voor 100% te voorkomen zijn. Het is daarom belangrijk dat scholen beschikken over een veiligheidsbeleid dat beschrijft welke stappen worden gezet wanneer zich een incident voordoet. Dat het voorliggende wetsvoorstel scholen verplicht om dit beleid jaarlijks te evalueren ondersteunen wij. Dat geldt ook voor de verplichting voor scholen om een in- en externe vertrouwenspersoon aan te stellen.

Wij wensen u veel wijsheid bij uw beraadslagingen over het wetsvoorstel Vrij en veilig onderwijs en vragen u daarbij onze overwegingen te betrekken.

Met hartelijke groet,

Mark Buck (Verus)
Jan-Willem de Leeuw (VGS)
Michel Rog (Vereniging van vrijescholen)
Ayhan Tonca (ISBO)
Frank de Wit (VOS/ABB)